

ПВНЗ УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА
Кафедра теорії та історії держави і права

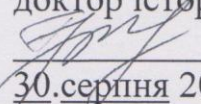
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩИХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

Освітньо-професійна програма другого рівня вищої освіти
за спеціальністю 081 «Право»

Розробник: д.ю.н., проф. Шутак І.Д.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та історії держави і права юридичного факультету університету від 30 серпня 2018 року (протокол № 1).

Завідувач кафедри
доктор історичних наук, доцент
 Т.І. Гуменюк
30.серпня 2018 р.

ВСТУП

Основною метою є визначення та обґрунтування компетентності сучасного викладача юридичних дисциплін, ознайомлення із знаннями про особливості викладання юридичних дисциплін у вищих навчальних закладах; ознайомлення з особливостями професійної майстерності та педагогічної техніки викладача.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми магістри повинні:

знати:

- чітко формулювати мету та завдання викладання (проекту, моделі) та підбирати ефективні методи для їх досягнення;
- свої переваги в працевлаштуванні, стати конкурентоспроможнішим на ринку праці;
- успішно поєднати свою викладацьку роботу з юридичною практикою;
- досягти гармонії взаєморозуміння зі студентами та колегами-фахівцями.

вміти:

- розуміти та генерувати ідеї, міркувати та тлумачити правові норми;
- створювати презентацію, проектувати стратегію навчання;
- приймати рішення та вирішувати проблеми;
- організовувати та прогнозувати;
- застосовувати знання на практиці;
- адаптуватися до нових ситуацій.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Освітньо-професійна програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	освітній ступінь магістр спеціальність 081 «Право»	Нормативна	
Кількість модулів – 2		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год.; самостійної роботи – 3	кваліфікація магістр права	Лекції	
		18 год.	4 год.
		Семінарські	
		12 год.	2 год.
		Самостійна робота	
30 год.	54 год.		
		Вид контролю: залік – 2-й сем.	

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/2,5

для заочної форми навчання – 1/8

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточне оцінювання студентів на семінарських заняттях здійснюється за чотирьох бальною шкалою, де «2» - незадовільно; «3» - задовільно; «4» - добре; «5» - відмінно.

Підсумковий контроль у вигляді екзамену проводиться у тестовій формі і оцінюється відповідно до шкали оцінювання знань студентів за ЄКТС.

Шкала в балах	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90-100 балів	5 «відмінно»	A
80-89 балів	4 «дуже добре»	B
65-79 балів	4 «добре»	C
55-64 бали	3 «задовільно»	D
50-54 бали	3 «достатньо»	E
35-49 балів	2 «незадовільно»	FX
1-34 бали	2 «неприйнятно»	F

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Лекції із застосуванням мультимедійного проектора, робота в Інтернеті, складання схем, таблиць.

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздаванням студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При викладанні лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для самостійного розмірковування. При цьому лектор задає запитання, які спонукають студента шукати розв'язання проблемної ситуації. Така система примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження. Лекційне заняття, проведене у такий спосіб, пробуджує у студента активність та увагу при сприйнятті матеріалу, а також спрямовує його на використання системного підходу при відтворенні інформації, яку він одержав від викладача.

Робота в малих групах дає змогу структурувати лекційні або семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування. Після висвітлення

проблеми (при використанні проблемних лекцій) або стислого викладання матеріалу (при використанні міні-лекцій) студентам пропонується об'єднуватися у групи по 5 – 6 осіб та презентувати наприкінці заняття своє бачення та сприйняття матеріалу. Презентації-виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, для демонстрації нових товарів і послуг. Однією з позитивних рис презентації та її переваг при використанні в навчальному процесі є обмін досвідом, який здобули студенти при роботі у певній малій групі.

Семінари-дискусії – передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Мозкові атаки – це метод розв'язання невідкладних завдань за дуже обмежений час. Сутність його полягає в тому, щоб висловити якнайбільшу кількість ідей за невеликий проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Кейс-метод (метод аналізу конкретних ситуацій) – дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією – використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу.

Діагностика (моніторинг і перевірка) результатів навчання здійснюється шляхом виконання студентами:

- 1) тестових завдань;
- 2) презентацій і виступів на наукових заходах;
- 3) підсумкового екзамену у тестовій формі.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

Організація навчального процесу з права. Методи, прийоми і засоби навчання, методика організації самостійної роботи, контролю знань, умінь, навичок

ТЕМА 1

ПОНЯТТЯ ПРО МЕТОДИ І ЗАСОБИ ВИКЛАДАННЯ ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Сутність поняття «метод навчання». Класифікація методів навчання у вищій школі. Вибір активних методів навчання. Засоби викладання у вузі та їх класифікація. Використання в навчальному процесі вищої школи комп'ютерних технологій як засобів викладання. Гра як засіб і як метод активного викладання.

ТЕМА 2

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Інноваційні педагогічні технології активізації навчання. Методи та форми активізації навчального процесу. Організація проблемного навчання. Дистанційна система освіти.

ТЕМА 3

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Сутність та основні функції лекції. Класифікація лекцій. Нетрадиційні види лекцій. Дидактичні принципи відбору і викладу матеріалу. Мова лектора, його стиль манери і дисципліна. Оцінка якості лекції.

Змістовий модуль 2.

Сучасні технології активізації навчання юридичних дисциплін у ВНЗ

ТЕМА 4

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Методика проведення практичних і семінарських занять. Методика оцінювання знань, умінь і навичок. Форми інтерактивного оцінювання знань студентів. Організація самостійної та індивідуальної роботи студентів. Організація практичної підготовки спеціалістів

ТЕМА 5

ТЕХНОЛОГІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО ВИКЛАДАННЯ

Інтерактивні технології. Нові підходи. Технологія дискусійного спілкування. Метод колективного аналізу ситуацій. Модерація – технологія

організації. Інтерактивні технології кооперативного навчання. Технології колективно-групового навчання. Технології ситуативного моделювання. Технології опрацювання дискусійних питань.

ТЕМА 6 ФОРМИ ІНТЕРАКТИВНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Тренінгові інтерактивні технології. Ситуативно-рольові ігри за темою. Форми мотивації студентів. Робота в міні-групах. Робота з кейсами. Конструктивне мислення та співпраця. Розвиток практичних навичок ділового спілкування. Документування рівня знань студентів. Порівняльний, якісний аналіз освоєння предмета. Карусельний тренінг-контроль.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	с	с.р.		л	п	с	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Організація навчального процесу з права. Методи, прийоми і засоби навчання, методика організації самостійної роботи, контролю знань, умінь, навичок										
ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ПРО МЕТОДИ І ЗАСОБИ ВИКЛАДАННЯ ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ	15	2		2	5					9
ТЕМА 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	15	4		2	5		2			9
ТЕМА 3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ	15	2		2	5		2			9
Змістовий модуль 2. Сучасні технології активізації навчання юридичних дисциплін у ВНЗ										
ТЕМА 4. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН	15	4		2	5	2			2	9

ТЕМА 5. ТЕХНОЛОГІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО ВИКЛАДАННЯ	15	2		2	5					9
ТЕМА 6. ФОРМИ ІНТЕРАКТИВНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ	15	4		2	5					9
Усього годин	90	18		12	30		4		2	54

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Антологія української юридичної думки: в 6 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова) та ін. – Т. 5. Поліцейське та адміністративне право / упоряд. : Ю. І. Римаренко, В. Б. Авер'янов, І. Б. Усенко ; відп. ред. Ю. І. Римаренко, В. Б. Авер'янов. – К., 2003. – 600 с.
2. Андрущенко В. Європейський педагогічний досвід та національний досвід: гармонізація пріоритетів / В.Андрущенко // Вища освіта України. – 2014. – №3. – С.5–11.
3. Артикуца Н.В. Інноваційні методики викладання дисциплін у вищій юридичній освіті. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/bitstream/123456789/2424/1/Artikutsa_Inov.pdf
4. Атаманчук П. С. Призначення та особливості оперативного контролю готовності студентів до засвоєння навчального матеріалу / П. С. Атаманчук, О. М. Ніколаєв // Проблеми освіти. – К., 2001. – Вип. 24. – С. 159–165.
5. Бігун В. С. Юридична професія та освіта. Досвід США у порівняльній перспективі. – Київ: Видавнича організація «Юстініан», 2006. – 272 с.
6. Величко О. Б. Гуманізація освіти та її вплив на становлення особистості студента // Проблеми освіти. – К., 2001. – Вип. 24. – С. 25–29.
7. Вища освіта України і Болонський процес: Навч. посіб. / Авт. колектив: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін. – Тернопіль: Навчальна книга. – Богдан, 2004.
8. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія / П. Ю. Саух [та ін.] ; ред. П. Ю. Саух. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 443 с.
9. Інноваційна діяльність університетів України: аналітичний огляд. За загальною редакцією Арт'юмова І.В. – Ужгород: ПП «АУТОДОР-ШАРК», 2015. – 162 с.
10. Інноваційні педагогічні технології: теорія та практика використання у вищій школі : монографія / І. І. Доброскок, В. П. Коцур, С. О. Нікітчина

[та ін.] ; Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – Переяслав-Хмельниц. : Вид-во С. В. Карпук, 2008. – 284 с.

11. Інноваційні методики юридичної освіти: поняття, зміст та практика застосування: Тези Всеукр. наук.-практ. конф. (29 листопада 2003 р., Київ) / Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія»; Американська асоціація адвокатів / Правова ініціатива у Центральній та Східній Європі (ABA/CEELI). – К, 2003. – 47 с.
12. Закон України про вищу освіту від 10 листопада 2015 року N 766-VIII.
13. Практичні проблеми юридичної освіти України в контексті європейської інтеграції: Матер. міжн. конф. (20 вересня 2001 р., Киш): Виступи та доповіді учасників = Practical problems of legal education of Ukraine in the context of European integration / Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія»; Міністерство у справах міжнародного розвитку Великої Британії. – К.: Видавн. дім «КМ Academia», 2001. – 142 с.
14. Сікорський П. І. Кредитно-модульна технологія навчання: Навч. посібник. — К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – 127 с.
15. Чернілевський Д.В. Педагогіка вищої школи: Підручник./ Д.В.Чернілевський, І.С.Гамрецький, О.А.Зарічанський, І.М.Луцький, О.В.Пшеничнюк. За ред. Д.В.Чернілевського. – Вінниця: АМСКП, Глобус-Прес, 2010. – 408 с.
16. Юридична дидактика: Посібник з викладання права та юридичних дисциплін / В. С. Бігун, А. О. Галай, Н. М. Крестовська, М. В. Савчин, І. Я. Сенюта, В. М. Сотниченко, Р. О. Стефанчук, С. Г. Стеценко, Н. М. Ярмиш / За ред. Р. О. Стефанчука. – К.: СПД Юсип'юк В. Д., 2009. – 191 с.

Додаткова

17. Абрамов В. І., Арутюнов В. Х. Методологія системного підходу та наукових досліджень (дослідницькі та інноваційні процеси в державній службі): Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2005. – 178 с.
18. Головка М. В. Загальні тенденції та психолого-педагогічні проблеми запровадження сучасних технологій навчання // Нові технології навчання. – К., 2001. – Вип. 30. – С. 89–97.
19. Зеленський К. В. Рейтинг як форма індивідуального підходу до всебічного розвитку особистості / К. В. Зеленський, В. І. Ко-зак, О. В. Синишин // Нові технології навчання. – К., 2001. – Вип. 30. – С. 166–170.
20. Інтерактивні методики викладання у правопросвітній діяльності : тренінговий комплекс : [навчальний посібник] / за ред. А. Галай. – Київ : Атіка, 2007. – 156 с.
21. Кічук Я. В. Правова компетентність – інваріантна суб'єктна характеристика сучасної студентської молоді [Електронний ресурс] / Я. В. Кічук // Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції

- розвитку. – 2010. – №3 - Режим доступу до журналу:
<http://www.intellectinvest.org.ua> /ukr/pedagog_editions_e-
magazine_pedagogical_science_autors_kichuk_jv
22. Козлакова Г. О. Теоретичні і методичні основи застосування інформаційних технологій у вищій технічній освіті: Монографія. – К.: ІЗМН, 1997. – 180 с.
 23. Комаров В. Основоположні проблеми вищої юридичної освіти у парадигмі компетентнісного підходу / В. Комаров // Юридична техніка: доктринальні основи та проблеми викладання : [тези доп. та повідомл. учасн. наук.-практ. конф. (м. Харків, 30 верес. – 1 жовт. 2015 р.)] / за ред. В. Комарова, І. Шутака. – Х. : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2015. – С. 7–12.
 24. Легін Л. Якість нормативно-правового акта: поняття та критерії / Л. Легін // Юридична техніка: доктринальні основи та проблеми викладання : [тези доп. та повідомл. учасн. наук.-практ. конф. (м. Харків, 30 верес. – 1 жовт. 2015 р.)] / за ред. В. Комарова, І. Шутака. – Х. : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2015. – С. 50–52.
 25. Лисенко М. В. Інноваційна парадигма вищої освіти України за умов переходу до інформаційного суспільства : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.10 / Лисенко Микола Владиславович ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». – К., 2013. – 16 с.
 26. Літинський І. І. Подорож в країну прав людини. Розробка гри-тренінгу / І. І. Літинський // Педагогічний вісник. – 2010. – № 2. – С. 52–55.
 27. Мельник Р. С. Яким бути циклу адміністративно правових дисциплін у юридичному навчальному закладі? // Вісник Національного університету внутрішніх справ. – 2004. – № 27. – С. 309–402.
 28. Мурашин Г. Шляхи вдосконалення правової освіти в Україні / Г. Мурашин // Соціокультурні чинники розвитку інтелектуального потенціалу українського суспільства і молодь : наук. праці та матеріали конф. – К., 2001. – Вип. 1. – С. 674–676.
 29. Нагаєв В. М. Ефективність підготовки кадрів за модульно-рейтинговою технологією // Проблеми розробки та впровадження модульної системи професійного навчання «Модуль-2001»: 36. наук. Праць: Проблеми сучасного мистецтва і культури. – К.: Наук, світ, 2001. – С 255–261.
 30. Проект Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1414672797/>
 31. Проект Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 року. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1415795124/>
 32. Стан юридичної освіти і науки в Україні (результати дослідження) / Національний університет «Києво-Могилянська академія». – К., 2009. – 286 с.

33. Терлецька Ю. Ефективність фахової діяльності викладачів вищих навчальних закладів: педагогічно-психологічний аспект. / Ю.Терлецька // Вища школа. – 2014. – № 1. – С.81–89.
34. Фатхутдінова О. В. Впровадження нових технологій в процесі підготовки спеціалістів правознавства / О. В. Фатхутдінова // Гуманіт. вісн. Запоріз. держ. інж. акад. – 2012. – Вип. 48. – С. 35–39.
35. Храбан А. А. Модульно-рейтингова система як метод функціонально-професійної орієнтації молодих фахівців // Проблеми освіти. – К., 2001. – Вип. 24. – С. 100–107.
36. Цехмістрова Г. С. Ефективність застосування модульного навчання та рейтингові системи контролю знань студентів з дисциплін економічного циклу у вищому закладі освіти // Проблеми освіти. – К., 2001. – Вип. 26. – С. 40–53.
37. Цехмістрова Г. С. Методологічне обґрунтування проведення семінарських занять у вищих навчальних закладах // Проблеми освіти. — К., 2001. – Вип. 24. – С. 14–24.
38. Цехмістрова Г. С. Педагогічна майстерність та оцінка якості викладання у вищому закладі освіти // Нові технології навчання. – К., 2001. – Вип. 31. – С. 24.
39. Чужикова В. Г. Методика викладання права: навч. посіб. / В. Г. Чужикова – К. : КНЕУ, 2009. – 425 с.
40. Чужикова В. Г., Ковальчук Г. О. Методика викладання права. Кейси для юристів : навч. посіб. / В. Г. Чужикова, Г. О. Ковальчук. – К. : КНЕУ, 2011. – 270 с.
41. Юридична наука і освіта на Україні : моногр. / за ред. Ю. Шемшученка. – К. : Наук. думка, 1992. – 304 с.

13. Інформаційні ресурси

Інтернет-ресурси з правової тематики

Адреса веб-сайту	Назва веб-ресурсу
1	2
www.president.gov.ua	Президент України
www.rada.gov.ua	Верховна Рада України
www.kmu.gov.ua	Кабінет Міністрів України
www.ccu.gov.ua	Конституційний Суд України
www.scourt.gov.ua	Верховний Суд України
www.ombudsman.kiev.ua	Уповноважений Верховної Ради України з прав людини
www.rainbow.gov.ua	Рада національної безпеки та оборони України
www.minjust.gov.ua	Міністерство юстиції України
www.vru.gov.ua	Вища рада юстиції України
www.gp.gov.ua	Генеральна прокуратура України
www.cvk.gov.ua	Центральна виборча комісія України
www.uba.kiev.ua	Асоціація правників України
www.pravosud.org.ua	Українське правосуддя

www.nplu.kiev.ua	Національна парламентська бібліотека України
www.uamedia.visti.net/gol	Газета «Голос України»
www.uamedia.visti.net/uk	Газета «Урядовий кур'єр»
www.pravo.biz.ua	Електронна бібліотека з правознавства
www.pravo.org.ua	Центр політико-правових реформ
www.chitalka.info	Електронні підручники он-лайн/ Право
www.uapravo.org	Правовий журнал
www.nau.kiev.ua	Нормативні акти України - законодавство для
www.cmlaw.com.ua	Юридична компанія «Чечель, Маллаєв та Партнери»
www.pravoved.com.ua	Спеціалізований ресурс для правників
www.lawyer.org.ua	Корпорація «Юриспруденція он-лайн»
www.legality.kiev.ua	Інститут проблем законодавства
www.khpg.org	Харківська правозахисна група
www.vybor.8m.com	Судові проблеми (інформація про судову систему, як поводитися в суді, як написати скаргу до Європей-
www.pension.kiev.ua	Пенсійне забезпечення в Україні
legalpro.hypermart.net	Правовий захист (Рішення Конституційного Суду
www.uapravo.org	UAravo (Сайт корисної правової інформації: є методичні матеріали, закони, юридичні консультації тощо)
www.whoiswho.com.ua	«Хто є хто в Україні?» (Сайт пропонує необхідну контактну інформацію про органи державної влади. На-
www.helsinki.org.ua	Українська Гельсінська спілка з прав людини
www.u21.org.ua	Юрист ХХІ століття
www.accent.kiev.ua	Політична та економічна інформація про Україну
www.sudova-	Судові рішення
www.coe.kiev.ua	Рішення Європейського суду
www.legal.com.ua	Інформаційно-пошукова система по законодавству